

Miljøministeriet
Departementet

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg

Den 27. februar 2023
Sagsnummer: 2021-1298
MIM 13-23

./.

Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering grundnotat om Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om fastlæggelse af den holdning, der skal indtages på den Europæiske Unions vegne på konferencen mellem parterne i Rotterdamkonventionen om visse ændringer af konventionen og det tilknyttede bilag III.

Forslaget til Rådsafgørelse forventes forelagt for Rådet med henblik på vedtagelse medio marts 2023.

Forslaget vurderes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i EU, da forslaget primært drejer sig om eksport. Forslaget vurderes at påvirke beskyttelsesniveauet positivt, især i en række udviklingslande, da disse landes miljøadministrationer skal godkende import af disse farlige stoffer.

Regeringen agter på den baggrund at støtte Kommissionens forslag men mener, at forslaget og det afgivne mandat kun skal dække denne partskonference, så længe det ikke er klart, hvad mandatet omfatter.

Med venlig hilsen

Magnus Heunicke / Henrik Hedeman Olsen

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om fastlæggelse af den holdning, der skal indtages på den Europæiske Unions vegne på konferencen mellem parterne i Rotterdamkonventionen om visse ændringer af konventionen og det tilknyttede bilag III

KOM(2023)42 – Final

Resumé

Kommissionen har fremsat et forslag til Rådets afgørelse om den holdning, EU skal indtage på det kommende partsmøde 1.-12. maj 2023 til et forslag om ændring af Rotterdamkonventionen om forudgående informeret samtykke ved eksport og import af visse farlige kemikalier og pesticider. Forslaget indebærer, at EU arbejder for, at syv kemikalier, der allerede er forbudt eller strengt reguleret i EU, optages på Rotterdamkonventionens bilag III, hvilket betyder, at stofferne underlægges kravet om forudgående samtykke forud for international handel. Derudover arbejdes der for at ændre konventionen, så der indføres mulighed for en afstemningsmekanisme for at opføre kemikalier på konventionens bilag III, hvis konsensus ikke kan opnås blandt konventionens parter. Hvis det ikke viser sig muligt at opnå enighed om at ændre bilag III, vil EU arbejde for at støtte et forslag som Schweiz, Australien og Mali har fremlagt, hvori afstemningsmekanismen indføres ved et nyt bilag til konventionen (bilag VIII), med regler for eksport svarende til det nuværende bilag III. Det nye bilag forventes at medføre en øget effektivitet af konventionen, idet flere stoffer omfattes af krav om forudgående samtykke, omend bilaget kun vil gælde de parter, som efterfølgende vælger at ratificere ændringen. Forslaget vurderes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i EU, da forslaget primært drejer sig om eksport. Forslaget vurderes at påvirke beskyttelsesniveauet positivt, især i en række udviklingslande, da disse landes miljøadministrationer skal godkende import af disse farlige stoffer. Forslaget vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner, kommuner eller erhvervslivet. Regeringen agter på den baggrund at støtte Kommissionens forslag men mener, at forslaget og det afgivne mandat kun skal dække denne partskonference, så længe det ikke er klart, hvad mandatet omfatter.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2023)42 final af den 27. januar 2023 fremsendt forslag om fastlæggelse af den holdning, der skal indtages på Den Europæiske Unions vegne på konferencen mellem parterne i Rotterdamkonventionen om proceduren for forudgående informeret samtykke for visse farlige kemikalier og pesticider i international handel, for så vidt angår visse ændringer af konventionen og det tilknyttede bilag III. Forslaget er oversendt til Rådet den 27. januar 2023 i en dansk sprogudgave.

Fremsættelsen sker under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 192, stk. 1, og artikel 207, stk. 3 og 4, første afsnit, sammenholdt med artikel 218, stk. 9 (almindelig lovgivningsprocedure med kvalificeret flertal).

Forslaget til Rådsafgørelse forventes forelagt for Rådet med henblik på vedtagelse medio marts 2023.

Formål og indhold

Stoffer, der optages på bilag III på Rotterdamkonventionen, bliver underlagt kravet om forudgående samtykke forud for international handel. Formålet med forslaget er at give Kommissionen mandat til at arbejde for, at en række stoffer optages på Rotterdamkonventionens bilag III. Dette vil hjælpe (især udviklingslande) mod uønsket import af farlige kemikalier. Ved optagelse på bilag III pålægges de eksporterende lande at sikre, at importlandet konkret har taget stilling til, at de vil modtage stoffet, før eksport finder sted. Et stof kan optages, når parter fra to FN regioner har anmeldt forbud eller streng regulering af stoffet, enten til industriel anvendelse eller som pesticid. Anmeldelserne vurderes af en videnskabelig komite under konventionen, hvorefter der tages endelig beslutning om optagelse på et partsmøde.

På det 11. partsmøde i maj 2023 skal der tages beslutning om optagelse af følgende syv kemikalier på bilag III:

- *Acetochlor (pesticid)*
- *Carbosulfan (pesticid)*
- *Krysotil asbest (mineralfiber brugt i byggematerialer)*
- *Fenthion (ultra lav volume (ULV)-blandinger med mindst 640 g aktivt stof/L) (pesticid)*
- *Flydende blandinger (emulgerbare koncenterter og opløselige koncenterter) indeholdende mindst 276 g/L paraquat diklorid svarende til mindst 200 g/L paraquat-ion (pesticid)*
- *Iprodion (pesticid)*
- *Terbufos (pesticid)*

De fem første stoffer har været behandlet på tidligere partsmøder, uden at det har været muligt at opnå enighed om at optage dem på bilag III.

Alle kemikalierne er allerede forbudt eller strengt reguleret i EU, og Kommissionen foreslår, at EU tilslutter sig optagelsen af dem alle. Stofferne er desuden allerede omfattet af EU's forordning nr. 649/2012 af 4. juli 2012 om eksport og import af farlige kemikalier (PIC forordningen), som er den forordning, der implementerer Rotterdamkonventionens bestemmelser i EU.

Schweiz, Australien og Mali har desuden forelagt forslag om ændring af konventionen med det formål at indføre mulighed for en afstemningsmekanisme for at opføre kemikalier på et nyt bilag til konventionen (bilag VIII), hvis der ikke kan opnås konsensus blandt konventionens parter om at opføre stoffer på bilag III. Forslaget tilføjer et nyt bilag VIII og tilhørende ændringer i artikel 7, 10, 11 og 22 i Rotterdamkonventionen. På den måde kan der indføres tilsvarende regler for eksporten af kemikalier, som Kemikalieundersøgelseskomitéen anbefaler at opføre i bilag III, men som partskonferencen endnu ikke er nået til enighed om at opføre på listen i bilag III. Reglerne vil kun finde anvendelse på de parter, der ratificerer ændringen, indtil kemikaliet eventuelt opføres i bilag III. Derved etableres en parallel procedure for at liste stoffer. Afgørelse om opførelse på listen i bilag VIII vil skulle træffes ved konsensus med mulighed for at træffe afgørelse med tre fjerdedeles flertal blandt

de tilstedeværende og stemmeafgivende parter på mødet, hvis alle bestræbelser på at opnå konsensus er udtømt.

Forslaget indeholder, som det er sædvane, en bestemmelse om, at repræsentanter for Unionen i lyset af de konkrete forhandlinger på partsmødet kan aftale mindre justeringer til den vedtagne beslutning, uden at der indhentes yderligere mandat i Rådet.

I modsætning til tidligere forslag ønsker Kommissionen, at deres mandat til at forhandle på Unionens vegne ikke bare skal gives til denne partskonference men også enhver følgende partskonference, hvor de pågældende punkter er på dagsordenen.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Da formålet med forslaget vedrører opfyldelse af EU's internationale forpligtelser, vurderes det, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Danmark har ikke særlige nationale regler for eksport af de angivne stoffer.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for de syv stoffer, idet disse allerede er omfattet af EU's PIC forordning.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser, da stofferne allerede er stærkt reguleret i EU.

Det vurderes, at forslaget vil medføre mindre økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige i form af kontrol og håndhævelse af reglerne. Omkostningerne forventes at være mindre, da reglerne ikke forventes at blive kontrolleret hvert år.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsramme, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Forslaget skønnes ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Forslaget påvirker ikke beskyttelsesniveauet i EU, da det primært retter sig mod eksport.

Beskyttelsesniveauet i en række udviklingslande vil derimod blive øget, da disse landes miljøadministrationer vil blive opmærksom på og skal godkende import af disse farlige stoffer.

Danmark har ved ratifikationen af Rotterdamkonventionen afgivet territorialerklæring om, at konventionen ikke finder anvendelse på Færøerne og i Grønland. Optagelsen af stofferne på konventionens bilag III eller et nyt bilag VIII får derfor ingen betydning for Grønland og Færøerne.

Høring

Forslaget har været i høring i EU Miljøspecialudvalget. Der er indkommet bemærkning fra Fagbevægelsens Hovedorganisation, der er enige i, at støtte det foreliggende forslag.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det vurderes, at der i EU-kredsen vil være fuld opbakning til forslaget om optagelsen af de syv kemikalier på Rotterdamkonventionens bilag III og støtte til, at der arbejdes for at indføre en afstemningsmekanisme for at opføre kemikalier under konventionens bilag III. Det vurderes ligeledes, at der vil være støtte til forslaget fra Schweiz, Australien og Mali om at indføre et nyt bilag VIII, hvis det ikke viser sig muligt at indføre en afstemningsmekanisme for at opføre stoffer på bilag III. I betragtning af erfaringerne fra drøftelser med andre parter ser det ud til, at kun få parter vil støtte en afstemningsmekanisme for bilag III.

Der er ikke bredt kendskab til holdningen hos andre parter, der har tiltrådt konventionen, til forslaget fra Schweiz, Australien og Mali. For de fem af stofferne til optagelse i bilag III, acetochlor, carbosulfan, krysotil asbest, fenthion og paraquat diklorid, der også var til behandling på de to forudgående parts-møder, uden at der kunne opnås den fornødne enighed blandt parterne om at optage dem på bilag III under konventionen, vides det ikke, om de parter, der på det tidspunkt blokerede optagelserne, har ændret holdning for et eller flere af stofferne.

Regeringens foreløbige generelle holdning

De syv stoffer, som foreslås listet i bilag III, er allerede forbudt eller underkastet strenge restriktioner i EU og optaget på det bilag til forordning 649/2012, som svarer til at være optaget på Rotterdamkonventionens bilag III.

Forslaget til ændring af konventionen og et nyt bilag VIII adresserer, at et meget lille antal parter ofte blokerer optagelse af farlige stoffer under konventionen på trods af streng regulering eller forbud i flere FN regioner og anbefaling fra den videnskabelige komité under konventionen, hvilket nedsætter konventionens effektivitet. Det har den konsekvens, at importlande – heraf mange med ringe kapacitet til at håndtere disse farlige stoffer – ikke har mulighed for at kontrollere handlen med farlige stoffer, hvilket kan medføre en risiko for mennesker og miljø. Ændringsforslaget vil give de parter, der ønsker fremskridt, et redskab, så handel med disse stoffer kan reguleres internationalt, hvilket er formålet med Rotterdamkonventionen.

Regeringen vil arbejde for, at mandatet til Kommissionen om at forhandle på Unionens vegne kun skal gives til denne partskonference, så længe det ikke fremgår klart af Rådsafgørelsen, hvad og hvor længe et fremadrettet mandat omfatter.

Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.